

Г.С. ПІДПЕРИГОРА

НА ШЛЯХУ ПОСТУПУ

Нотатки з історії кафедри іноземних мов

Тернопільського педінституту ім. Я.О. Галана

На кафедрі іноземних мов працює три кандидати наук (Гінка Б.І., Валігура О.Р. та Хруленко-Варницький О.С.), два викладачі успішно підготували до захисту кандидатські дисертації (Лісійчук Т.П. та Хоменко Л.Я.), два викладачі навчаються в аспірантурі при Одеському та Львівському державних університетах. Вдало поєднаний віковий статус співробітників кафедри, згідно якого чітко виділяється три вікові групи чи покоління: ветерани педагогічної праці, із стажем роботи від 20 до 36 років (Хруленко О.С., Чеховська Г.М., Лемешко К.Д., Підперигора Г.С., Лановик І.С., Леськів З.Д.): викладачі середньої генерації, з трудовим стажем від 10 до 15 років (Гінка Б.І., Давиденко Л.М., Лісійчук Т.П., Мелех З.Д., Мельник О.І., Качмар О.В., Пастернак Л.П., Радецька Н.В., Хоменко Л.Я., Шарко М.Г.) та нове поповнення – (Валігура О.Р., Бубняк Г.М., Коверко Т.О., Зінь Р.М., Питель Г.М., Гайдук О.А., Замкова В.Р.).

Наукові інтереси більшості членів кафедри об'єднані колективною темою "Форми і методи ідейно-виховної роботи в процесі вивчення іноземної мови в педагогічному вузі" (керівник Хруленко О.С.), інша частина викладачів працює над індивідуальними темами.

В складі кафедри 11 викладачів англійської мови, 8 викладачів німецької та 2 викладачі французької мов. Окремі з них беруть участь у всесоюзних, регіональних, міжвузівських та республіканських наукових конференціях. Сьогоднішній кількісний та якісний склад кафедри – продукт багаторічного розвитку колективу, його жива історія, найнайхарактернішими рисами якого є працелюбство, творчий оптимізм, атмосфера взаємоповаги та доброзичливості.

По різному складаються людські долі, але щасливі ті, кому таланито на людей, на добрих вчителів. Відношу себе до тих, кому поталанило. Першим серед них були Бригінець та Лисенко, перша зустріч з якими відбулася в серпні 1961 р. у Кременці. Після короткої і відвертої бесіди без формальностей, було досягнуто згоди на вірність педагогічним принципам у цьому храмі науки. Учителю, да святиться ім'я твоє!

У рік 50-ї річниці Інституту належить назвати усіх по іменню, хто трудився і жив інтересами колективу кафедри. За нашими відомостями, першим викладачем англійської мови у Кременецькому учительському інституті була Барабашова Л.Д. Вона працювала на посаді старшого викладача в 1946-47 навч. році, коли кількість викладачів Інституту становила менше 40 чоловік. Це перша сторінка нашої кафедри, яка охоплює повоєнні роки, що характеризувалися недоукомплектуванням кафедри педагогічними кадрами.

Друга сторінка історії кафедри, як і вузу, відкривається 4 серпня 1950 р. коли постановою Ради Міністрів УРСР Кременецький учительський інститут був реорганізований у педагогічний і став одним з провідних педагогічних закладів західних областей України. Наказами ректора Інституту від 20 серпня та 1 вересня 1951 року були прийняті на роботу Прокудіна К.О. старший викладач (англійська мова) та Александрова З.Г. викладач німецької мови. В 1952-53 навч. році штат викладачів іноземних мов було розширено від 2 до 5.

16.08. 1952 року на посаду викладача англійської мови було прийнято Бессараб Г.Т., а 1.10 цього року на посаду викладача німецької мови - Несіна П.А. У 1953-54 н.р. кількісний склад кафедри залишився незмінним (4 чол.), але сталися зміни в особовому складі колективу: вибула Прокудіна К.О. і з 1.11.1953 року на посаду старшого викладача і завідуючого кафедрою було призначено Іванову Т.О. (спеціальність німецька мова), котра працювала зав. кафедрою два роки.

У 1954-55 н.р. штат кафедри зріс до 5 чоловік. На посаду викладача німецької мови прийшов Мельник І.Г. (з 1.12. 1952 р.), Александрова З.Г. була призначена старшим викладачем. Отже, на кафедрі працювало 5 викладачів, у тому числі 2 старші викладачі.

У 1955-56 н.р. була проведена певна реорганізація. Кафедру очолила Гурта В.Т., кандидат філологічних наук. Це була кафедра російської мови і літератури. Іванова Т.О. обійняла посаду старшого викладача.

Доречно зауважити, що в той час в Інституті було 4 факультети: мовно-літературний, історичний, фізико-математичний та природничо-географічний.

фічний. у 1956-57 н.р. на відділенні іноземних мов працює тільки 3 викладачі - Іванова Т.О., Александрова З.Г., Бессараб Г.Т. З роботи розрахувались Несін П.А. та Мельник І.Г., а наступного року, в зв'язку з переведенням мовно-літературного факультету у Дрогобич, Іванова Т.О. виїзжає до Львова. Проте з 1.09. 1957 р. посаду викладача німецької мови займає Біллер О.С.

Помітний вплив на кількісний і якісний ріст викладацького складу та роль кафедри іноземних мов у житті Інституту мала Постанова Ради Міністрів Союзу РСР "Про покращення вивчення іноземних мов" 1961 р. В постанові відзначалося, що знання іноземних мов спеціалістами різних галузей науки, техніки і культури, а також широкими колами трудящих нашої країни має важливе значення для розвитку міжнародних зв'язків і взаємного обміну культурними і науково-технічними досягненнями. В документі підкреслюється, що успіх викладання іноземних мов у різних типах учбових закладів у вирішальній мірі залежить від підготовки вчителів. Ось чому роль і місце іноземної мови в навчально-виховному процесі вузу змінилось у позитивну сторону: практичний мовний курс викладався протягом усіх років навчання студента і закінчувався державним екзаменом на випускному курсі. Велика увага приділялась зв'язку кафедри іноземних мов з профільючими кафедрами, різними формами позакласної роботи, індивідуальному підходу в роботі зі студентами.

У 1962-63 н.р. кафедру іноземних мов поповнили: Окаменюк Г.Ф., Волкова Н.Д., Струмінський В.В., Колесник Ю.О. (зарубіжна література), Грибчук І.С. - нім.м., Воробйова Г.Г., Чеховська Г.М. У наступному році у штат кафедри були зараховані погодинники Кучеренко Л.Г. (фр.м.) та Підперигора Г.С. (нім. та англ.м.). Проте авторитет кафедри значно зріс, коли її очолив харчекін О.І.. Будучи широким ерудитом, вдумливим дослідником і справжнім поліглотом, він уміло спрямовував колектив кафедри на вирішення актуальних проблем навчально-виховної та науково-дослідної роботи. Адже саме на виконання вказаної вище постанови Ради Міністрів СРСР у Кременецькому педінституті в 1964-65 н.р. на гуманітарному відділенні загальнонаукового факультету поряд із спеціальностями історії, бібліотекознавства, української мови і літератури, російської мови і літератури було відкрито спеціальність іноземної мови (англійська, німецька). Форма навчання була заочна, і після двоєчного курсу студентів направляли на продовження навчання до Львівського та Чернівецького університетів.

Саме в ті роки в практику вищої школи входили методи застосування технічних засобів навчання (магнітофон, кіно), програмованого навчання, машинної перевірки практичних знань та навиків. Все це підвищува-

до ефективності практичних занять, збуджувало інтерес студентів до навчального процесу. Особлива увага приділялась питанням практичного зв'язку кафедри з колективами шкіл міста і області. Наведено лише деякі приклади, що характеризують роботу кафедри по зв'язку з органами народної освіти в 60-ті та 70-ті роки.

- Клуб юних любителів іноземних мов "Дружба" (організаційно сформований 14.11.1964 р) членами якого були кращі учні шкіл Кременця. На засіданнях клубу заслуховувались бесіди іноземними мовами про життя молоді за кордоном, демонструвались діафільми та навчальні кінофільми, прослуховувались фонограми прозових та поетичних творів, виконувались художні номери, велось листування із школярами Англії та ряду інших країн.
- Робота викладачів кафедри на консультпунктах, метою якої було залучення і підготовка випускників шкіл до вступу в Інститут. (Зокрема при Шумській середній школі).
- Участь викладачів в роботі університету наукових знань та передового педагогічного досвіду з питань викладання іноземних мов разом з Тернопільським ІУВ.
- Робота в обласному лекторії з питань теорії і практики навчання іноземних мов спільно із облвно.
- Робота на факультеті методики іноземної мови Народного університету педагогічних знань.

У 1968 р. зав. кафедрою було призначено Александрову З.Г., котра на цій посаді працювала до 1973 р. Після неї кафедру очолив Хруленко-Варницький О.С., кандидат педагогічних наук. Впродовж 13 р. (від 1962 до 1975) кількісний склад викладачів кафедри становив 10 чоловік. Приблизно в такому складі кафедра перебазувалась у м. Тернопіль у серпні 1969 р. (Александрова З.Г., Біллер О.С., Бессараб Г.Т., Струмінський В.В., Грибчук І.С., Чеховська Г.М., Підперигора Г.С., Лемешко К.Д., Леськів З.Д.).

У цей час швидкими темпами розширювалась матеріальна база Інституту, зростає набір студентів, відкривались нові факультети. У 1983 р. на кафедрі працювало 23 викладачі. Цей ріст був не випадковим. Він пояснювався відродженням у Тернопільському педагогічному Інституті філологічного факультету (1979 р.).